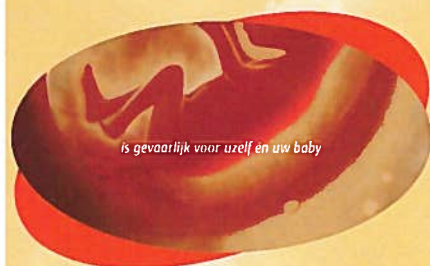

Haalbaarheid van het screenen op huiselijk geweld in verloskundigenpraktijken

Het is belangrijk huiselijk geweld tijdens de zwangerschap op te sporen en te stoppen, zowel ter bescherming van de zwangere vrouw als het ongeboren kind. TNO onderzocht de mogelijkheid om in verloskundigenpraktijken vrouwen herhaald te vragen naar huiselijk geweld.

Huiselijk geweld in de zwangerschap...

... praat er over met uw verloskundige

Wat hebben we gedaan?

Met financiering van het emancipatieprogramma van het ministerie van SZW en later OCW onderzocht TNO van 2005-2008 de haalbaarheid van screening op huiselijk geweld in de verloskundigenpraktijk. Screenen betekent dat verloskundigen driemaal actief vragen naar huiselijk geweld: in het eerste trimester, rond de dertigste week en in het kraambed. Uit internationaal onderzoek blijkt dat herhaald vragen vaker leidt tot erkennen dat er een probleem is. Op een korte vragenlijst werd aangekend wanneer er gevraagd was naar huiselijk geweld en wat het antwoord was. Wanneer er sprake was (geweest) van huiselijk geweld werd met behulp van een langere vragenlijst (de aangepaste Abuse Assessment Screen) dieper ingegaan op het probleem. Er werd voorlichtingsmateriaal ontwikkeld in de vorm van een klein informatief kaartje in creditcard formaat wat een vrouw gemakkelijk in haar portemonnee kan meedragen. Daarnaast werden posters opgehangen in de praktijk. Beiden werden verspreid in diverse talen (Nederlands, Turks, Arabisch en Engels).

De training

Verloskundigen werden getraind in signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld. Er was aandacht voor geweld in het algemeen en voor de specifieke gevolgen van huiselijk geweld voor de zwangerschap. De training werd op locatie gegeven. Samen met iemand van meestal het plaatselijke Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld werd een sociale kaart

opgesteld om gesignaleerde gevallen van geweld te kunnen verwijzen. Een belangrijk onderdeel van de training was het oefenen in gespreksvoering met een actrice. Dat onderdeel werd door verloskundigen als het meest zinvol ervaren. Tabel 1 laat zien hoeveel verloskundigen zijn getraind.

Tabel 1. Aantal verloskundigen getraind en aantal zwangeren bereikt.

	2006	2007	2008	Totaal
Aantal trainingen	3	7	9	19
Aantal verloskundigen	26	114	96	236
Aantal praktijken	5	45	39	89
Aantal zwangeren bereikt	4.500	27.000	11.700	43.200

De resultaten van het screenen

Het was een grote tijdsinvestering voor verloskundigen om mee te doen in het registreren van de resultaten van hun vragen naar geweld. Twaalf praktijken deden mee en zij rapporteerden van 2194 zwangerschappen of er sprake was geweest van huiselijk geweld in het verleden en of er sprake was van actueel huiselijk geweld. Geweld in het verleden werd 152 (6,9%) maal gerapporteerd, en actueel geweld 16 maal (0,7%). In vergelijking met internationale cijfers over huiselijk geweld in de zwangerschap is dat extreem laag. Wereldwijd lijdt 3 – 13% van de zwangere vrouwen onder huiselijk geweld in de zwangerschap. Dit onderzoek had echter niet als doel om betrouwbare gegevens te verzamelen over de prevalentie van huiselijk geweld. Om daarover betrouwbare cijfers te verzamelen is een ander soort onderzoek nodig. Het project had als doel te onderzoeken of het haalbaar is om een screening op huiselijk geweld in de verloskundigenpraktijk toe te passen.

Wat vonden verloskundigen van het screenen op huiselijk geweld?

Van de verloskundigen die meededen met de evaluatie vroeg 80% vóór de training niet systematisch bij hun cliënten naar huiselijk geweld; 20% deed dat eerder wel. Door het project, en vooral door de training, zegt 87% van de verloskundigen nu wel systematisch te zijn gaan vragen naar huiselijk geweld bij hun cliënten. In de evaluatie onder verloskundigen bleek dat 77% van de verloskundigen na het onderzoek zijn doorgescreend met de screening. 43% van de deelnemende praktijken denkt meer gevallen van geweld te hebben opgespoord. 57% weet dat niet zo goed.

Vrijwel alle respondenten hebben de indruk dat de cliënten het 'prima vinden dat naar huiselijk geweld gevraagd wordt en begrijpen waarom dat is'. Driemaal vragen naar geweld bleek moeilijk in de praktijk. De meeste verloskundigen kwamen maar tot tweemaal vragen. Het werd vooral als ongepast ervaren om het onderwerp in het kraambed opnieuw ter sprake te brengen.

De toekomst

De screening op huiselijk geweld in de verloskundigenpraktijk heeft ingang gevonden. 18% van alle verloskundigen zijn getraind en in 18% van de verloskundigenpraktijken heeft men gescreend op huiselijk geweld. De meerderheid daarvan gaat daar ook mee door. Er zijn enkele aanpassingen nodig, vooral een alternatief voor vragen in het kraambed. Er zijn maar weinig vrouwen doorverwezen voor specialistische hulp terwijl die hulp door de opzet van het project wel voor handen was. Verder onderzoek is nodig om te achterhalen wat hier aan ten grondslag lag. Tevens is onderzoek nodig naar de prevalentie van huiselijk geweld in de zwangerschap om te weten of er sprake is van grote onderrapportage. Mocht dit het geval zijn dan is het belangrijk om te onderzoeken wat de reden is dat verloskundigen ondanks hun actieve houding toch weinig gevallen op het spoor komen.